SYNTACTIC STRUCTURES IN OLD ROMANIAN: EXPRESSING THE PURPOSE AT SENTENCE AND COMPLEX SENTENCE LEVEL[1]

Abstract: *The present paper aims to grasp the way the semantic and grammatical category of purpose is expressed and the means the substitution class of the Adverbial of Purpose (noun, verb, adverb) materializes by in the 16th – 18th centuries texts.*
Key words: *purpose, adverbial, adverbial clause*

1. The adverbial of purpose together with the adverbial of reason expresses the semantic dominant of the illocutionary act (the intention). This aspect has often been noticed in the grammar studies: "The adverbial of purpose ranges with the group of the adverbials that express logical and semantic relations. The sentence including an adverbial of purpose expresses a particular relation of causal implication: intention/ purpose – achievement" (GALR, II, 2008: 572).

Like any other adverbial, it is characterized by a correlative structure where the former element dominates the substitution class of the adverbial and the latter represents the prototypic connector: *de aceea….ca să: Pentr-aceea te-am lăsat în Crit, ca să pui prin toate cetăţile popi* (VO: 212). (Similarly, the correlative structure of the syntactic position of the adverbial of reason is *de aceea…fiindcă*)

The normative grammar considered that the adverbial of purpose is less frequent than the adverbial clause of purpose, like the adverbial of reason, so the conclusion asserts that "The specific realization of the adverbial of purpose is the conjunctional clause introduced by *ca să* "(GALR, II, 2008: 572).

Like in contemporary Romanian, the syntactic superordinate of an adverbial of purpose may be a verb, an adjective (participle) and, rarely, an interjection: *pentru aceasta să închină astăzi creştinii sventei cruci (VO: 53); E Alexandru… venre se rrăspundză gloatei (CV: 239); Orbii, spre cinstea aceaia numele acesta grăiia (CÎ: 250); zidiţi întru Isus Hristos spre fapture bune (VO: 212).*

2. The substitution class of the adverbial of purpose is well represented mainly by a noun preceded by various prepositions which express the intentional meaning: *Nu în zadar şi fără de tocmeală, ce pentru mare folos şi pentru mare dobândă sufletelor noastre s-au tocmit aceasta* (VO: 53); *Fiecăruia dă-se arătarea duhului sfântu spre folosu* (CÎ: 292); *Să nu se pornească spre vindere* (CÎ: 260); *Spre ocrotirea şi folosul ticăloasei ţări socotind* (RG: 55); *pentru spăseniia noastră s-au răstignit* (VO: 220); *să le spunem întru vădirea ereticilor şi întru tăriia pravoslavnicilor creştini* (VO: 188); *fu în capulu un ghiului spre adunare şi împreunare amânduroru păreţiloru* (PO:123).

In contemporary Romanian "the adverbial of purpose may be expressed by groups with a non-finite form of the verb (especially infinitive or supine) as a head, verbal groups integrated into prepositional groups" (GALR, II, 2008: 577), but in Old Romanian the infinitive without a preposition is quite frequent: *Şi slobozi un corb a zbura care ieşi* (PO: 33); *Vin deaderă tatălui lor în acea noapte a bea* (PO: 54); *Şi featelor acestor orăşanilor vin afară a scoate apă* (PO: 63); *S-au rădicat a fi împărat* (VC: 281); *De unde aţi venit? Den pământul Canaanului a cumpăra grâu* (PO: 113).

[1] Ştefan Găitănaru, University of Piteşti, stefan_gaitanaru@yahoo.com

BDD-A6094 © 2012 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:49 UTC)

The structures with an infinitive integrated into a prepositional group are rarer: *Să meargă de a să aşeza* (ITR: 176); *Iară neputenciosul mângâie-lu dereptu se împle legea lui* (GLRV: 194).

Moreover, the general situation of infinitive is regressive, with respect to this syntactic position and to all the syntactic positions where it manifests its noun meaning, so it is always replaced by subjunctive: "but its frequency decreases as times passes, because of the limitation of infinitive use due to the constructions with finite forms of the verb" (Francu, 2009: 194).

Regarding the supine, its reduced frequency in Old Romanian preserved in contemporary Romanian, but some examples still occur: *Să fie mai lesne spre înţeles şi către cetit* (GLRV: 193).

In certain contexts also the gerund may function as an adverbial of purpose, which seems impossible in contemporary Romanian: *au lăsat… ca să se aşeze aici, rămâind lăcuitori acestei ţări* (ITR: 158); *să veade cum aicea de la Roma, fiind lăcuitori ţării mari oameni şi de mari neamuri venia* (ITR: 164).

It is noticeable that such a realization of the adverbial of purpose is omitted in the recent normative grammars (*cf.* GALR, II, 2008: 577).

The specific test for an adverbial is the possibility of replacing it by an adverb. This seems to be more difficult to accomplish even in contemporary Romanian, because the researchers have not identified the subcategory of adverbs of purpose yet. These are: *de aceea, înadins, dinadins, expré etc.*

The normative grammar includes only *de ce* and its demonstrative variants *de aceea, de asta, pentru aceea* among the realizations by means of adverb (*cf.* GALR, II, 2008: 578).

This situation is to be found in the chapter about the adverb, where the authors assert that "the number of adverbs of reason and of purpose is very small. This category includes the interrogative adverb phrase *de ce* with its informal variant *la ce* and other phrase-like structures consisting of the demonstrative pronouns in the feminine plural preceded by the prepositions *de* and *pentru*: *de aceea, pentru aceea, de asta, pentru asta, de aia*"(GALR, I, 2008: 597).

Other studies offer a correct approach of this phenomenon: "the adverbs of purpose are just a few: *anume, dinadins*, *expré, înadins* and *într-adins.* They function as adverbials of purpose at sentence level." (Constantinescu-Dobridor, 2001: 192).

This misunderstanding has generated an incorrect approach of this syntactic position: "the connector of the adverbial clause of purpose may be preceded by those adverbs of specification which have their own syntactic function (adverbials of manner)" (GALR, II, 2008: 573).

Thus, the indistinct description of adverb in traditional grammars goes on and *motivat, justificat* are not considered to be adverbs of reason, as *înadins, anume* are not considered to be adverbs of purpose. In a complex sentence such as *A făcut-o intenţionat (înadins) ca să te enerveze* (GALR, II, 2008: 573), the adverb *intenţionat (înadins*) does not express the manner, but it specifies the intention: so, it is an adverbial of purpose.

The phenomenon may be noticed even in Old Romanian, where this kind of adverbs are involved in correlative structures: ***Foarte cu de-adins*** *aşteptăm şi foarte să ne temem şi să ne grijim* (VO: 36); *Ainte de toţi adinsu voi iubosti pururea aibându...* (CV: 387); *Derept aceea va fi arcul miei în noor, cum eu să văz şi să pomenesc de pre legătura mea de vecie* (PO: 35); *Pentr-aceea şi eu, fiii miei... vă dzic...să vă îndărăpteadze* (VO: 188); *Pentr-aceaea, fiii miei întru Hristos iubiţi, să murim cu*

BDD-A6094 © 2012 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:49 UTC)

credința cea direaptă întru Hristos ca să fim vii întru el (VO: 189); *ca să-l foarte cu de-adins aşteptăm* (VO:36).

3. At the complex sentence level, purpose is expressed by the adverbial clause of purpose and the substitution class of its connectors is dominated by the complementizer *să*, which is often accompanied by *ca* or *cum* in Old Romanian, in order to get a special form for the purpose relation: *ca să*, *ca...să, pentru ca..să, cum să*.

When indicative mood is used in a real adverbial clause of purpose, the conjunction *de* occurs.

Researchers pointed out the great variety of connectors for the purpose relation: "the adverbial clause of purpose has a great variety of junction elements" (Costinescu, 1981:167). Still, this fact is not explained by the complexity and by the importance of this relation, but always on the analogy of Slave, the language from which the translations have often been given: "the phrase which is most often used is *cum(u) să (se)* and it usually corresponds to the Slave *da* (…), the adverbial clause of purpose introduced by *să (se)* corresponds in the Slave version to a verb in the infinitive or to a clause introduced by *da*" (Costinescu, 1981:167).

In fact, both in Romanian and in Slave the logical and semantic complexity is the same and it requires a diversification of the means of expression.

The most frequent connector of the adverbial clause of purpose is the prototypical one, together with its variants: *Că iată, eu voi aduce potopul apeei spre pământ să pierz tot trupul... şi toate ce sunt spre pământ să pieră* (PO: 30); *Şi întinsă Domnedzeu pre Iafet, să poată lăcui în cortul lui Sim şi Ham să fie slugă a lor* (PO: 36).

In Old Romanian the variant *ca să* occurs this way frequently, but this situation is not characteristic to contemporary Romanian any longer, although the normative grammar does not place on the first position the discontinuous variant of the conjunction: *Întâiu arătă taina credinței noastre (...) ca să-l foarte cu de-adins aşteptăm şi foarte să ne temem şi să ne grijim* (VO: 36); *Ne trebuiaşte agiutoriu şi armă... ca să ne ajutorim şi să ne sprijenim de vicleşugurile diavolilor* (VO: 53); *Ca să miluiască pre noi, ca să ne mângâe, ca să ne răscumpereca să ne izbăvască din moartea de veaci* (VO: 76); *Va fi râdicat ostaşi ca să meargă să scoață pe acei goți* (ITR: 176); *Câtă sumă de ai au stătut acel împărat aşa ca să se strângă atâta tâlhărime de multă* (ITR: 180).

When a part of the subordinate clause moves, the conjunction occurs in its discontinuous form: *Venit-au plecat şi smerit ca pre tine să te înalțe întru mărirea ceriului* (VO: 75); *ceale ce mai denainte le-au gătat Dumnezeu ca într-înse să îmblăm* (VO: 212); *Caută la ceriu şi blagoslovi pitele Hristosu ca să se încredințeze şi să arate că nu iaste protivitoriu lu Dumnezeu* (CÎ: 260).

The conjunction phrase *pentru ca să* is not specialized in expressing the purpose relation, so it may occur expressing the result relation: *Aceste lucruri să nevoim, fraților, să facem pentru ca să ne podobască Domnul Hristos* (VO: 78); *poți cunoaşte cum strimbadză svânta scriptură după cuvântul lui svântul Pătru, pentru ca să înşeale pre cei proşti* (VO: 288).

In Old Romanian other connectors (*pentru să, cum să, de să*) used to occur, but they are no longer used in contemporary Romanian*: Deci, pentru să schimbe blăstămul (...) gustă de moartea cea cu blăstăm* (VO: 83); *Să ne culcăm cu el cum să putem ținea sământă de la tatăl nostru* (PO: 54);*Şi trase mâna în sus cum pre fiiul său să omoară* (PO: 59); *Şi Avraam duse-se cum să plângă şi să jeluiască pre Sara* (PO: 61); *Nici sântem nevoiți să aducem auru de să scumpărămu cea mai de folosu* (CÎ: 257).

BDD-A6094 © 2012 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:49 UTC)

Sometimes, the conjunction phrases *pentru ca să* and *pentru să* may occur in the same context, which means they were in a free distribution relation: *ce-am scris, una: pentru să puteți sta împrotivă când va fi vreame de nevoie; alta: pentru ca să vă aflați întru învățăturile pravoslaviei* (VO: 188).

The real adverbial clause of purpose includes a verb in the infinitive and the conjunction *de* as connector: *Apa den ceriu deştinge, de hrăneşte şi adapă* (CÎ: 192); *Duse-se amu totu putearniculu Domnulu (...) de învață şi pre noi să ne aruncăm* (CÎ: 258); *Acesta dă şi dăruiaşte de mâncămu* (CÎ: 261); *că el îmblă îântre noi şi între Dumnezeu de ne împăcă* (VO: 204).

In traditional grammar, when the adverbial clause of purpose was subordinated to a verb in the imperative, *de* was considered to be rather a co-ordinating conjunction, equivalent to *şi* than a subordinating conjunction. Thus, sentences such as *Sculați şi voi, alalți oameni, de vedeți şi priceapeți* (VO: 90) would be compound sentences. In fact, the analogy principle, the equalization principle, does not work efficiently in grammar, so it must be replaced by the principle of adequacy to the text. Thus, comparing two sentences such as *Tata cu mama merg la film* and *Tata şi mama merg la film*, one might infer that in the former sentence the co-ordinating conjunction *cu* occurs as it may be replaced by *şi* and the noun *mama* is in the nominative. In fact, *cu* is a preposition (*tata cu mine*) and *mama* is in the accusative.

The same result has been achieved in the normative grammar, but the demonstration has been different: "According to this approach, sentences such as *Mergi de-mi adu dosarul!* consist of clauses of the same rank, associated by means of co-ordinating *de*" (GALR, II, 2008: 576). This analogy has been canceled and *de* has been considered to be a subordinating conjunction in this type of contexts: "this new approach gets coherence (the conjunction *de* is always subordinating). We ought to mention that this structure is placed on the border between subordination and coordination." (GALR, II, 2008: 577).

The negative adverbial clause of purpose has had specialized connectors since Old Romanian. Unlike in contemporary Romanian, two types of connectors may be identified: one for the proper adverbial clause of purpose (*ca nu cumva să*); another for the real adverbial clause of purpose (*ca nu cândai*): *Să nu carea cumva să îndrăznească preotul* (VC: 43); *Ca nu cândai vei uita înaintea lor şi cu năravul trău te vei nebuni* (BB: 675, b); *Ca nu cândai mâncând şi săturându-te şi case bunew zidind şi locuind întru eale... te vei înălța cu inima ta şi vei uita pre Domnul Dumnăzăul tău* (BB, 132, a).

4. Conclusions. As it has been pointed out, the syntactic position of purpose manifests a higher degree of complexity in Old Romanian than in contemporary Romanian, especially at the sentence level. Because this is a logical and semantic relation which functions as a semantic dominant of the action, together with the causal relation, a variety of means of expression occurred during the evolution of language so that it can be further developed. The dynamism of this transformation can be proved by the fact that there are more means of expressing the purpose which regressed than those which have been spread by the dominant norms.

References

1. Studies

Constantinescu-Dobridor, 2001 – Constantinescu-Dobridor, Gh., *Gramatica limbii române*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.

Costinescu, 1981 – Costinescu, Mariana, *Studiu filologic*, la *Codicele voronețean*, Bucureşti, Editura Minerva.

BDD-A6094 © 2012 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:49 UTC)

SLR – Avram, Mioara (Coordonator), *Sintaxa limbii române în secolele al XVI-lea - al XVIII-lea*.
Frâncu, 2009 – Frâncu, Constantin, *Gramatica limbii române vechi (1521 – 1780)*, Iaşi, Casa Editorială *Demiurg*.
GALR, I, II, 2008 – Guţu Romalo, V., (Coordonator), *Gramatica limbii române, I, Cuvântul, II, Enunţul*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
GBLR, 2010 – Pană Dindelegan, Gabriela, (Coordonator) *Gramatica de bază a limbii române*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic Gold.

2. Sources

BB – *Biblia adică dumnezeiasca scriptură a Vechiului şi Noului Testament tipărită întâia oară la 1688,* Bucureşti, Editura Institutului Biblic.
CÎ – Coresi*, Carte cu învăţătură* (Ediţie Sextil Puşcariu, Al. Procopovici), Bucureşti, Atelierele Socec,1914.
CV – Codicele voroneţean (Ediţie. M. Costinescu) Bucureşti, Editura Minerva, 1981.
GLRV - Frâncu, Constantin, *Gramatica limbii române vechi (1521 – 1780)*, Iaşi, Casa Editorială *Demiurg*.
IO – Ivireanu, Antim, *Opere*,(Ediţia G. Ştrempel,), Bucureşti, Editura Minerva, 1972.
ITR – Istoria Ţărâi Româneşti (Ediţie O.Dragomir) Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006.
PH – Psaltirea Hurmuzachi, I, (Ediţie I. Gheţie şi M. Teodorescu), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005.
PO – Palia de la Orăştie (EdiţieV. Arvinte, I. Caproşu şi Al. Gafton), Iaşi, Editura Universităţii "Al.I.Cuza", 2005.
VC – Varlaam, *Opere , Cazania* (Ediţie M. Neagu), Chişinău, Hyperion, 1991.
VO - Varlaam, *Opere, Răspunsul împotriva Catihismului Calvinesc* (Ediţie M.Teodorescu), Bucureşti, Editura Minerva, 1984.

BDD-A6094 © 2012 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:49 UTC)